

**Doamnei Andreea Pavel
Jurnalist G4Media/ Info Sud-Est**

Stimată doamnă,

În legătură cu informațiile solicitate prin e-mailul transmis în 12.09.2023, vă transmitem următoarele răspunsuri, în completarea celor transmise de colegii de la Penitenciarul Tulcea.

1. Când a fost închis penitenciarul din grindul Tătaru și de ce?

În perioada 2014-2017, pe terenul de pe grindul Tătaru ce aparține secției exterioare Chilia Veche a Penitenciarului Tulcea a fost implementat proiectul „*Stabilirea unui mecanism ecologic de reintegrare socială a deținuților*” (sau pe scurt Proiectul Delta), proiect finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014.

Cu sprijinul Serviciilor Corecționale Norvegiene din Regiunea de Sud, al Penitenciarului Tulcea și al asociațiilor Ivan Patzaichin-Mila 23 și Romano ButiQ și având la dispoziție un buget de peste 580.000 de euro, Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP), ca promotor al proiectului, a urmărit implementarea unui proiect pilot, constând în crearea unui "laborator de eco-reintegrare", în Delta Dunării, pe Grindul Tătaru (proprietate a Penitenciarului Tulcea) pentru peste 100 de deținuți.

Astfel, pe grindul Tătaru nu există un penitenciar, ci un ansamblu de 5 case construit de deținuți din lemn, stuf, lut și alte materiale ecologice. Prin implicarea în cadrul acestui proiect, deținuții au deprins meșteșuguri eco-tradiționale care să îi ajute în viața după liberare și au învățat ce înseamnă responsabilizarea, respectul și traiul într-o micro comunitate.

Ansamblul de case a continuat să fie folosit în scopul desfășurării de activități cu deținuții în vederea facilitării reintegrării sociale a acestora și după încheierea perioadei de implementare a proiectului, atât în perioada de sustenabilitate (2017-2022), dar și în prezent.

2. Funcționează altundeva în țară un penitenciar similar în care deținuții beneficiază de un grad mare de libertate? Dacă da, unde și de când?

Reiterăm faptul că prin acest proiect nu a fost construit un nou penitenciar, ci mai degrabă s-a încercat replicarea, la o scară mai mică, a experienței norvegiene de la Penitenciarul Bastøy (<https://youtu.be/bfWgEP-tgdQ?feature=shared>), situat pe insula cu același nume, care s-a remarcat prin rata de recidivă mai scăzută și prin costuri reduse de întreținere, toate acestea în limitele legislației din România.

Astfel, nu există un penitenciar propriu-zis în România similar celui de la Bastøy, însă în secțiile cu regim deschis și semi-deschis deținuții beneficiază de un grad mai mare de libertate spre deosebire de regimul închis și de maximă siguranță, însă cu respectarea strictă a regulilor ce țin de siguranța deținerii.

În continuarea demersurilor de contracarare a fenomenului de supraaglomerare cu care se confruntă sistemul penitenciar dar și pentru conștientizarea, responsabilizarea persoanelor private de libertate și formarea unei atitudini corecte a acestora în legătură cu munca, Administrația Națională a Penitenciarelor a întreprins demersuri pentru identificarea unor beneficiari dispuși să pună la dispoziția administrațiilor locurilor de deținere spații moderne pentru cazarea persoanelor private de libertate ce desfășoară activități lucrative. Astfel de demersuri reprezintă o prioritate pentru Administrația Națională a Penitenciarelor până în prezent fiind înființate 3 puncte de lucru cu cazare permanentă:

Penitenciarul Ploiești - 40 locuri
Penitenciarul Timișoara - 84 locuri
Penitenciarul Bistrița - 50 locuri

Demersul întreprins de unitățile penitenciare se aliază celor mai recente recomandări ale Parlamentului European referitoare la sistemele penitenciare și condițiile din închisori potrivit cărora *statele membre sunt încurajate să elaboreze instrumente pentru a sprijini revenirea deținuților la activitatea profesională prin identificarea oportunităților de ocupare a unor locuri de muncă, în raport cu nevoile din regiune.*

3. Statul a mai investit în proiectul Tătaru ulterior finalizării grantului norvegian?

De la finalizarea proiectului „*Stabilirea unui mecanism ecologic de reintegrare socială a deținuților*”, la nivelul Penitenciarului Tulcea au fost prevăzute fonduri suficiente pentru întreținerea și mentenanța echipamentelor achiziționate și clădirilor construite în cadrul proiectului menționat.

Clădirile au fost preluate în gestiune, intabulate și înscrise în cartea funciară, precum și folosite pentru desfășurarea de cursuri de formare și alte activități lucrative pentru deținuții Penitenciarului Tulcea precum: ateliere de amenajare a unei sere, confecționare de obiecte artisanale din materiale reciclabile, de împletituri, de tâmplărie, de grădinărit, cursuri de calificare în meseria de îngrijitor spații verzi etc.

4. Câți deținuți au fost în Penitenciarul Tătaru, pentru ce infracțiuni și în ce perioadă? Dintre aceștia câți au recidivat și pentru ce infracțiuni?

În situl de pe grindul Tătaru construit în cadrul proiectului „*Stabilirea unui mecanism ecologic de reintegrare socială a deținuților*” nu au fost cazate persoane private de libertate, ci aici au fost desfășurate constant activități cu acestea în beneficiul obiectivelor generale ale proiectului.

În perioada de implementare a proiectului, pe grindul Tătaru, 115 deținuți au fost calificați în domenii precum construcții, dulgherie, eco-agricultură.

În perioada de sustenabilitate și până în prezent, pe lângă atelierele și cursurile menționate la punctul 3, au fost desfășurate activități de dezvoltare a deprinderilor pentru

viață independentă și activități cu caracter lucrativ la care au fost incluse 75 de persoane private de libertate.

Infracțiunile pentru care au fost în penitenciar persoanele private de libertate sunt: omor, viol, tâlhărie calificată, furt calificat, trafic de droguri, lipsire de libertate în mod ilegal, ultraj, înșelăciune, proxenetism, conducere fără permis, conducerea unui vehicul sub influența alcoolului.

Nu au fost identificate persoane private de libertate care să fi recidivat în această perioadă.

5. Unde au fost mutați deținuții după ce penitenciarul a fost închis?

Reiterăm faptul că persoanele private de libertate nu locuiesc efectiv la grindul Tătaru, ci sunt custodiate la Secția Exterioară Chilia Veche a Penitenciarului Tulcea și se deplasează la grind pentru desfășurarea activităților mai sus menționate.

6. Cui aparține proprietatea / terenul în prezent?

Terenul și clădirile de la grindul Tătaru construite în cadrul proiectului "*Stabilirea unui mecanism ecologic de reintegrare socială a deținuților*" se află în administrarea Penitenciarului Tulcea.

7. Are în plan statul român să repornească penitenciarul din Tătaru sau să implementeze unul similar? Dacă da, detaliați.

În prezent, nu există informații referitoare la implementarea unui proiect similar conceptului pilot realizat în cadrul Proiectului Delta, în sensul constituirii unei secții exterioare, neîngrădite și capabile de auto-gospodărire, care să fie în derulare sau planificat a fi implementat în viitorul apropiat. Pe de altă parte, derularea activităților circumscrise conceptului specific dezvoltat în cadrul proiectului Delta continuă și în prezent (conform explicațiilor de mai sus).

Mai mult, responsabilizarea deținuților, pregătirea acestora pentru reîntoarcerea în societate și readaptarea la viața dincolo de gratii sunt obiective urmărite în mod continuu la nivelul sistemului penitenciar, prin dezvoltarea și aplicarea de intervenții specifice destinate reabilitării persoanelor private de libertate. Astfel, acest scop a fost preluat în alte două proiecte, respectiv *Correctional* și *4NORM-ality*, finanțate prin Mecanismul Financiar Norvegian 2014 – 2021, programul „Justiție”, și aflate în implementare de Administrația Națională a Penitenciarelor.

Prin proiectul „*Correctional*”, implementat în penitenciarele Baia-Mare, Botoșani, Vaslui și Târgu Mureș, se urmărește aplicarea principiului norvegian *seamless*, adică asigurarea unei tranziții cât mai facile, neîntrerupte, a persoanei private de libertate din centrul de autogospodărire al locului de deținere către serviciul de probațiune și, în cele din urmă, către comunitate. Astfel, în cadrul noilor centre de autogospodărire, deținuții vor avea un program zilnic (ce cuprinde sarcini, îndatoriri, modalități de petrecere a timpului liber etc) special elaborat în sensul creșterii gradului de responsabilitate al acestora. Pe de altă parte, facilitățile multi-scop de reintegrare socială (care vor fi construite în imediata apropiere a penitenciarelor) vor oferi deținuților șansa de a

interacționa mai mult cu alte instituții și organizații locale care îi pot sprijini și ghida pe parcursul tranziției către familie și comunitate.

Obiectivul proiectului "Îmbunătățirea serviciilor corecționale din România prin implementarea principiului normalității - 4NORM-ality" îl constituie îmbunătățirea procesului de executare a pedepselor privative de libertate în penitenciare prin asigurarea tuturor deținuților, pe cât posibil, a unor condiții de viață similare celor pe care le-ar avea în libertate. În noile clădiri ce vor fi construite în secțiile exterioare de la Ișalnița (Penitenciarul Craiova), Moara Nouă (Penitenciarul Ploiești) și Valu lui Traian (Penitenciarul Constanța-Poarta Albă) va fi implementat un program de responsabilizare adresat deținuților ce va duce la creșterea autonomiei și responsabilității fiecărui deținut prin implicarea tuturor în activități de muncă, școlarizare, de autogospodărire, de petrecere a timpului liber. Prin realizarea unei „comunități”, în care fiecare dintre aceștia își are propriul lor rol și își asumă niște responsabilități pentru ca aceasta să funcționeze, deținuții sunt mai degrabă mai aproape de reintegrarea în societate decât de tentația de a comite din nou infracțiuni.

Pentru informații suplimentare, desemnăm ca persoană de contact pe domnul subcomisar de poliție penitenciară Cătălin OLARU, telefon: 031/1303408, interior 421, email: catalin.olaru@anp.gov.ro.

Cu deosebită considerație,

Pentru comisar șef de poliție penitenciară dr. Dan HALCHIN,
Director General al Administrației Naționale a Penitenciarelor, semnează
Comisar șef de poliție penitenciară Aurelian OPREA
Director general adjunct

